

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти

СИЛАБУС

**ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ В
ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 013 «Початкова освіта»

за спеціальністю 013 Початкова освіта

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти
Протокол № 7 від 12 грудня 2023 р..

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Основи інклюзивної педагогіки зі вступом до спеціальності		
Викладач (-і)	Доц. Матвеева Н.О.		
Контактний телефон викладача			
E-mail викладача	nataliia.matveieva@pnu.edu.ua		
Формат дисципліни	Очний/заочний		
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 30 год.		
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua		
Консультації			
2. Анотація до навчальної дисципліни			
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є інклюзивне навчання, переваги та особливості інклюзивного навчання дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому навчальному закладі			
3. Мета та цілі навчальної дисципліни			
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань майбутніми фахівцями про особливості соціально-педагогічної діяльності вчителя початкових класів та асистента інклюзивного класу; форми, методи навчання і виховання молодших школярів з особливими освітніми потребами з різними нозологіями.			
<u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є розширення знань студентів про різні види порушень розвитку дитини, специфіку та методи навчання і виховання учнів з ООП, форми взаємодії, стилі спілкування, особливості роботи з батьками учнів; формування практичних умінь і навичок, готовності до подальшої професійної діяльності.			
4. Програмні компетентності та результати навчання			
<u>Загальні компетентності:</u>			
- <u>Здатність</u> реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку			
<u>Фахові компетентності:</u>			
- Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх ліній Державного стандарту початкової освіти;			
- Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу;			
- Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами;			
- Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік	Нормативний /

		навчання)	вибірковий
5	Початкова освіта	3	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Методологія інклюзивної педагогіки		2	4 10
Тема 2. Особливості розвитку особистості. Види порушень розвитку.		2	4 10
Тема 3. Соціально-педагогічна діяльність вчителя закладу освіти з інклюзивним навчанням: сутність, напрями, принципи, функції		2	2 10
Тема 4. Структура та особливості організації інклюзивного процесу у закладах загальної середньої освіти		2	2 10
Тема 5. Загально педагогічні форми, методи та засоби інклюзивного навчання		2	4 10
Тема 6. Спеціальні форми, методи та засоби у навчанні та вихованні молодших школярів з ООП		2	2 10
ЗАГ.		12	18 60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів. Практичні заняття – 50 балів (оцінки за практичні заняття – 40 балів, за самостійну роботу – 10 балів) Залік – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Вид роботи – індивідуальне завдання (10 б.). Структура ІЗ: - теоретичний матеріал (опис проблеми у світлі опрацьованої наукової літератури) – 5 б.; - наочний матеріал (підбір додаткового матеріалу, що підтверджує істинність означеної проблеми, а саме: статистичні дані, відео- та презентаційні матеріали, схеми, графіки, діаграми) - 3 б.; - власні висновки та узагальнення – 2 б. Терміни написання: для студентів денної форми навчання – у процесі підготовки до практичних занять, на підсумковому етапі; заочної – за 10 днів до завершення сесії Вимоги до оформлення: для студентів денної форми – у друкованому вигляді; заочної – у друкованому вигляді та (або) електронний варіант
Семінарські заняття	Оцінюються у 15 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % практичних завдань репродуктивного та частково-пошукового рівнів, 5-10% - виконання творчих завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік

7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Виконання письмових робіт у процесі вивчення дисципліни є обов'язковим для всіх студентів.	
<u>Академічна доброчесність:</u> Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, посилення на джерела інформації у разі використання ідей,	

тверджень, надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності

(<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-a-kademychnomu-plahiatu.pdf> - «Положення-про-запобігання-плагиату»)

Відвідування занять: Здобувач вищої зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.).

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Неформальна освіта: Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студенти можуть проходити онлайн-курси на різних освітніх платформах (Prometeus, EdEra тощо), що стосуються до навчальної дисципліни та відповідно отримувати додаткові бали під час підведення підсумків їх навчальної діяльності.

8. Рекомендована література

1. Бойко В. О. Інклюзивна освіта: до питання визначення поняття та особливостей її запровадження. *Накові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. № 4. С. 7-11.
2. Василенко О.М. Соціально-педагогічна робота з учнями з особливими потребами в загальноосвітній школі інклюзивної орієнтації. URL: http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/Problemi_studentiv_z_invalidnistyu/pdf/Vasilenko_Soc_ped_robota.pdf
3. Гончаренко С. У. Методологія. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 500 с.
4. Данілавичюте Е. Діти з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі. *Особлива дитина*. 2018. № 3. С. 7-19.
5. Данілавичюте Е. А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / Е. А. Данілавичюте, С. В. Литовченко / За заг. ред. А. А. Колупаєвої. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с.
6. Декларація принципів терпимості. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503#Text
7. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практичний посібник: пер з англ. / Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві. К.: СПД-ФО Парашин І. С., 2010. 296 с.
8. Інклюзивне навчання: досвід упровадження / упоряд. А. А. Колупаєва; ред. рада М. Мосієнко, М. Голубенко, Т. Шаповал, Г. Харук; авт. кол.: І. Луценко, Д. Романовська, Л. Кирилецька та ін. Київ: ВГ Шкільний світ. 2015. 200 с.
9. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук.-метод. посіб. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 168 с.
10. Інклюзивна освіта: навч. посібник. Київ. 2019. 300 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
11. Ірина Серета, Євгеній Збишко. Інклюзивне навчання в системі педагогічних поглядів В.О.Сухомлинського. Науковий вісник МНУ імені В.О.Сухомлинського.

- Педагогічні науки. № 3 (62). Том 1. 2018. С. 140-145. URL: <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-61-2018-1-29.pdf>
12. Концепція НУШ Ухвалена Рішенням Колегії МОН від 27.10.2016р. URL: <http://zakinppo.org.ua/images/2017/docs/10/konczepczyia.pdf>
13. Кравченко Г.Ю., Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта. Х.: Вид-во «Ранок», 2014. 144 с.
14. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. К.: Самміт-Книга, 2009. 272 с.
15. Колупаєва А. А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навчально- методичний посібник / А. А. Колупаєва, Е. А. Данілавичюте, С.В. Литовченко. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
16. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: наук.-метод.посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. К.: Вид.група «АТОПОЛ», 2011. 273 с.
17. Колупаєва А. А. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: Навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. К.: «АТОПОЛ». 2010. 96 с.
18. Литвиненко С. А. Основи соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. Одеса: ПНЦ АПН України, 2007. 187 с.
19. Мартинчук О.В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання. *Актуальні проблеми корекційної освіти*. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/162001683.pdf>
20. Нова Українська Школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
21. Наказ Міністерства освіти і науки України № 912 від 01.10.10 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання». URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/
22. Олена Мартинчук. Інклюзивна педагогіка в контексті розвитку сучасного наукового знання про освіту. *Освітologia*. 2016. № 5. С. 147-152. URL: <https://osvitologia.kubg.edu.ua/index.php/osvitologia/article/view/101/100>
23. Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання /Інструктивно-методичний лист МОН, молоді та спорту № 1/9-384 від 18.05.2012 р. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/29627/
24. Особливості роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Вісник №4 НДІ інклюзивної освіти / Упор.: Савчук Л.О., Юхимець І.В. Рівне: РОППО, 2013. 53с.
25. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та затримкою психічного розвитку / За ред. Вавіної Л.С.. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 180 с
26. Софій Н.З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч.-метод. посібник/Кол. Авт.: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін.; за заг. ред. Л.І.Даниленко. К., 2007. 128 с.
27. Теорія і практика інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / Упорядник Бондар К. М. 2-ге вид., доп. 2019. 170 с.
28. Шевців З. М. Теоретичні засади інклюзивної педагогіки. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. *Наукові записки РДГУ*. Випуск 13 (56). Рівне: РДГУ, 2016. С.152-155
29. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 248 с.
30. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2020. 264 с.

31. Argiropoulos, D., Тарнавська, Н. П. Інклюзивна педагогіка: Навчальний посібник для науково-педагогічних працівників, студентів закладів вищої освіти. Житомир: вид-во ЖДУ ім.. І. Франка. 2020. 245 с.

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової освіти

Матвеева Н.О.